

STORTINGET

Representantforslag 130 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Martin Henriksen, Jorodd Asphjell, Torstein Tvedt Solberg og Nina Sandberg

Dokument 8:130 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Henriksen, Jorodd Asphjell, Torstein Tvedt Solberg og Nina Sandberg om en bedre og mer effektiv lærerutdanning

Til Stortinget

Bakgrunn

Norsk skole går mot en varslet lærermangel. Både søkingen til og gjennomføringen i lærerutdanningen er for lav. Forslagsstillerne vil ha en bedre og mer effektiv lærerutdanning gjennom å øke studieintensiteten ved å stille større forventninger, bedre oppfølgingen av lærerstudentene og gi tilskudd til en forsøksordning med utvidet praksis.

Alvorlig knapphet på lærere framover

Statistisk sentralbyrå sine framskrivninger viser at det blir knapphet på lærere framover. Samtidig utdannes det for få grunnskolelærere, særlig for barnetrinnet, og det er utfordringer med å rekruttere og ikke minst beholde nye lærere rundt om i landet.

Samtidig er det vedtatt politikk som til sammen virker negativt forsterkende på rekrutteringen og kvalifiserte lærere, slik som økte karakterkrav for lærerutdanningen, lengre obligatorisk utdanning og økte kompetansekrav i skolen. Også lærernormen øker behovet for å utdanne og kvalifisere flere lærere. Og selv om forslagsstillerne støtter både mastergrad for lærerutdanningen og en lærernorm i skolen, gjør summen av disse vedtakene like fullt at det er mer prekært enn tidligere å

jobbe mer aktivt med å utdanne og rekruttere flere kvalifiserte lærere til skolen.

Studiebarometeret til NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) for 2018, lansert i februar 2019, viser at grunnskolelærerstudenter alt i alt har lavest gjennomsnitt på spørsmål om overordnet tilfredshet i 2018, og de er minst tilfreds med utdanningen av alle studenter.

Frafallet underveis i lærerutdanningene er også merkbart, og stedvis alvorlig høyt. På noen lærerutdanninger er det over 40 prosent av studentene som faller fra i løpet av studiet. Mange utdannede lærere starter heller ikke å arbeide i skolen etter å ha fullført utdanningen, og 20 prosent av nyutdannede lærere er sysselsatt i andre næringer ett år etter at de er uteksaminert fra lærerstudiet.

Pedagogstudentene i Utdanningsforbundet trekker også frem at lærerstudentene er misfornøyd med praksis og ønsker bedre organisering av studiet, undervisning og bruk av digitale verktøy. Dette vil forslagsstillerne ta tak i, sammen med lærerutdanningsinstitusjonene.

Lærerstudentenes tidsbruk på studiet

Lærerutdanningene skiller seg videre negativt ut når det gjelder studieintensitet, dvs. hvor mye tid studentene i gjennomsnitt bruker på lærerstudiene. Studiebarometeret for 2018 viser at mens studenter flest i Norge studerer rundt 35 timer i uka, bruker lærerstudentene i snitt om lag 5 timer mindre enn dette: 30 timer på grunnskolelærerutdanning for 1.–7.-trinn, 28,5 timer på grunnskolelærerutdanning for 5.–10.-trinn og 30,8 timer i lektorutdanningen. Det er klar sammenheng mellom organisert aktivitet og egenstudier, og lærerutdanningen er blant de med minst egenstudier.

Forslagsstillerne mener samfunnet kunne fått mer ut av lærerstudiene ved større faglig tidsbruk i utdanningen, samt at kommunene kunne fått ferdig utdannede lærere som var enda bedre forberedt på arbeidet i klasserommene. Studentenes tidsbruk kan være en indikator på studentenes motivasjon og læring, og forslagsstillerne er av den oppfatning at en motivert student vil legge ned mer egenstudier, som igjen kan føre til et enda større læringsutbytte.

Til sammenlikning bruker både en politistudent og en medisinstudent rundt 44,6 timer i uka på studiene. Samtidig som politistudenter og medisinstudenter studerer klart mer, er disse studentene også mer tilfreds med utdanningen, og frafallet er langt mindre. Forslagsstillerne mener de ulike profesjonsutdanningene burde være flinkere til å lære av hverandre og se etter suksesskriterier for lavt frafall og høy tilfredshet.

Stille krav og stille opp: En bedre og mer effektiv lærerutdanning

Forslagsstillerne mener det haster med å ta virkssomme grep for å sikre mange nok lærere framover. Det er nødvendig å se kritisk på om tiden som brukes på studiene, utnyttes godt nok. Forslagsstillerne vil forbedre lærerutdanningen ved å stille opp for og stille krav til de som skal bli lærere.

Lærerutdanningen må ruste studentene godt nok til lærerrollen og forberede dem på virkeligheten i skolen. Forslagsstillerne vil gi lærerstudentene et kvalitetsløft, med mer pedagogikk og mer og bedre praksis, slik at de er bedre forberedt til arbeidshverdagen de møter i skolen.

Samtidig vil forslagsstillerne øke studieintensiteten gjennom bedre oppfølging i utdanningen, og mener lærerutdanningsinstitusjonene bør vurdere hvordan de kan legge opp til mer organisert læringsaktivitet for lærerstudentene, for eksempel i form av organiserte gruppediskusjoner eller kollokviearbeid, forskningsprosjekter ute i skolene eller ved at lærerstudentene selv får planlegge og ta ansvaret for deler av undervisningen og oppfølgingen av medstudenter.

Forslagsstillerne mener at studentene trenger mer trening i praktisk lærerarbeid – i det å være lærer. Forslagsstillerne mener det er et paradoks at snart ferdig utdannede pedagoger ikke i større grad blir brukt som ressurser i fagmiljøene på landets lærerutdanninger, og tror dette kunne lagt til rette for større egeninnsats i egen utdanning, og i at studentene fikk mer praktisk trening i å organisere og følge opp læringsaktiviteter.

Forslagsstillerne vil også stimulere til økt studieintensitet på lærerstudier med flere timer organisert læringsaktivitet og økt egentid, med mål om at snittiden brukt på studier økes til minst snittet for studenter ellers. Dette kan utgjøre minst én time økt studietid hver dag i snitt. Forslagets tittel om en bedre og mer effektiv

lærerutdanning må derfor ikke misforstås som at lærerstudentene skal fullføre utdanningen raskere enn normal studieprogresjon, men handler tvert imot om at man gjennom å stille større forventninger til studentene, og å stille opp for studentene gjennom utdanningen, kan få mer forberedte og oppdaterte lærere ved endt utdanning.

Jevnlige praksiserfaringer vil sikre lærerutdanning som er mer oppdaterte på situasjonen i norske klasserom, og forberede lærerstudentene bedre på det å planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning og læringsaktiviteter. Dette kan realiseres i form av forsøksordninger med utvidet praksis, for eksempel finansiert gjennom økt tilskudd, og forslagsstillerne mener Kunnskapsdepartementet burde opprette en forsøksordning med utvidet praksis for noen studieretninger på lærerutdanningen.

Forslagsstillerne mener videre det er problematisk at ikke alle nyutdannede lærere får tilbud om veiledning de første årene i yrket. For å følge opp Stortingets vedtak om veiledningsordning for alle nyutdannede lærere, vil forslagsstillerne tydeliggjøre kommunens ansvar for oppfølging av veiledningsavtalene gjennom forskrift.

Lærerutdanningsinstitusjonene må også ta grep for å styrke den digitale kompetansen hos studentene og i de profesjonelle fellesskapene i skolen gjennom videreutdanningstilbud. Kommende lærere skal inn i et av samfunnets viktigste yrker. Derfor må samfunnet gi studentene det digitale tilbudet de trenger for å mestre et krevende yrke, og gjøre lærerstudentene oppdaterte på teknologisk utvikling, aktuelle hjelpemidler og pedagogiske vurderinger knyttet til dette de vil møte i skolen.

Forslagsstillerne foreslår på den bakgrunn et krafttak for en bedre og mer effektiv lærerutdanning, med mål om at flere lærerstudenter skal trives og mestre utdanningen og bli enda bedre rustet for å komme ut i skolen og arbeide og trives som lærere.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge til rette for en bedre og mer effektiv lærerutdanning ved å følge opp at det i lærerutdanningene stilles større forventninger til undervisningskvalitet og studieintensitet, gjennom:
 - a. økt studieintensitet gjennom flere timer brukt på studiene samlet sett, fordelt på organiserte læringsaktiviteter og egenstudier, med mål om at snittiden brukt på studiene i lærerutdanningen økes til minst snittet for studenter for øvrig,

- b. å sikre at pedagogikk- og elevkunnskapsfaget (PEL) tilsvarer minst 60 studiepoeng for å gi nok tid til pedagogisk og didaktisk arbeid og refleksjon,
 - c. å følge opp at utdanningsinstitusjonene gjennom utdanningen sørger for at lærerstudentene får trening i praktisk lærerarbeid og oppgaver lærerne møter i klasserommet,
 - d. å følge opp at utdanningsinstitusjonene kontinuerlig jobber med tiltak for bedre samarbeid med arbeidslivet for lærerstudenter i utdanningen,
 - e. en styrking av studentenes, lærerutdanningenes og praksisskolenes kompetanse i bruk av digitale verktøy og digitale læringsmetoder.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunenes ansvar for veiledet praksis til nyutdannede lærere tydeliggjøres i forskrift.
 3. Stortinget ber regjeringen følge opp at lærerutdanningene går foran for å utvikle et godt nasjonalt system for deling av kvalitetssikrede og forskningsbaserte undervisnings- og læringsopplegg for studentene.

10. april 2019

Martin Henriksen

Jorodd Asphjell

Torstein Tvedt Solberg

Nina Sandberg

